

International Professional
Practices Framework

Prováděcí směrnice

Etický kodex – Objektivita

2. Zásada Etického kodexu IIA: Objektivita

Při shromažďování, hodnocení a předávání informací o prověřovaných činnostech a procesech, prokazují interní auditoři nejvyšší úroveň profesní objektivity. Interní auditoři vyváženým způsobem hodnotí všechny podstatné okolnosti a nenechají se při tvorbě svých úsudků nadměrně ovlivňovat svými vlastními zájmy nebo zájmy jiných.

Pravidla jednání

Interní auditoři:

- 2.1. Nezúčastní se žádných činností nebo vztahů, které mohou narušovat nebo mohou být chápány jako narušení jejich objektivního úsudku. To se týká také činností a vztahů, které mohou být v konfliktu se zájmy organizace.
- 2.2. Nepřijmou nic, co by mohlo narušit nebo by mohlo být chápáno jako narušení jejich profesionálního úsudku.
- 2.3. Uvedou všechny významné skutečnosti, které jsou jim známy a které, pokud by nebyly uvedeny, by mohly zkreslit zprávu o činnostech, které byly předmětem auditu.

Začínáme

Mezinárodní standardy pro profesní praxi interního auditu vyžadují dosažení souladu s Etickým kodexem, který se skládá ze 4 zásad. Každá zásada je doplněna pravidly jednání, která musí interní auditoři naplňovat, aby náležitě prokázali danou zásadu. Cílem této prováděcí směrnice je ukázat, jak dosáhnout souladu se zásadou objektivity.

Objektivita je v takové míře nezbytná pro profesi interního auditu, že je zvlášť zmíněna v každém z prvků Závazných směrnic IPPF a v Poslání interního auditu. Aby Etický kodex a *Standardy* byly patřičně naplněny, interní auditoři se musí seznámit s pojmem „objektivita“ tak, jak je definován ve výkladu pojmů IPPF:

„Nezaujatý myšlenkový postoj, který umožňuje interním auditorům provádět zakázky takovým způsobem, který zajišťuje důvěru ve výsledky jejich práce a zamezuje přijímání kompromisů ohledně kvality. Objektivita vyžaduje, aby interní auditoři nepodřizovali svůj úsudek týkající se předmětu auditu jiným subjektům nebo jedincům.“

Zásada objektivit y a související pravidla jednání jsou založeny na definici objektivit y IPPF a dále ji rozvíjejí. Analyzujeme-li význam této zásady, dojdeme k závěru, že postupovat s profesní objektivitou zahrnuje shromažďování, hodnocení a předávání informací o oblasti nebo procesu, který je předmětem zkoumání, takovým způsobem, který umožňuje vyvážené hodnocení všech souvisejících okolností. Pravidla jednání a standardy související s objektivitou popisují konkrétní kroky, které musí interní auditoři provést, aby tuto zásadu naplnili.

Přístupy využívané pro realizaci

Vedoucí interního auditu

Zatímco jednotliví interní auditoři jsou odpovědní za svůj osobní soulad s Etickým kodexem, pro vedoucího interního auditu (CAE), jako představitele útvaru interního auditu, je naprosto nezbytné, aby prosazoval zásady Etického kodexu a pravidla jednání, a nastavoval tak hodnotovou lat'ku etického chování ve svém týmu.

Aby snížil riziko ohrožení objektivit y, jak je vyžadováno Standardem 1100 – Nezávislost a objektivita¹, CAE může vytvořit související zásady a postupy, jako například zásady týkající se přijímání darů, výhod a odměn ze strany interních auditorů. Dále CAE může od interních auditorů vyžadovat vyplnění formuláře, ve kterém doloží střety zájmů a ohrožení nezávislosti, které by mohly přicházet v úvahu. Poskytnuté informace by pak měl zohlednit při přiřazování interních auditorů na zakázky. Navíc, při přípravě zásad a postupů by CAE měl pečlivě zvážit, jakým způsobem mohou měřítka výkonnosti a odměňovací systém ovlivnit objektivitu interních auditorů při práci na auditních zakázkách. Také jsou vhodná školení o způsobech, jakými by interní auditoři měli řešit narušení objektivit y.

Pokud je CAE odpovědný i za jiné činnosti než je činnost interního auditu, dohled nad ujišťovacími zakázkami týkajícími se těchto činností musí být vykonáván subjektem mimo interní audit (Standard 1130.A2). Pokud jakákoli část ujišťovacích a poradenských prací interního auditu je zcela nebo částečně zajišťována subjektem mimo útvar interního auditu, CAE je i v těchto případech odpovědný za dodržování Závazných směrnic IPPF, včetně toho, že interní auditoři musí být objektivní a že případná narušení objektivit y musí být hlášena. CAE může zahrnout tyto požadavky do smluv se třetími stranami. Také by měl prověřit obchodní vztahy daného poskytovatele a rozhodnout, zda neexistují střety zájmů.

¹ Standard 1100 říká, že ohrožení objektivit y musí být řízeno na úrovni jednotlivého auditora, zakázky, funkčních a organizačních úrovní. Prováděcí směrnice 1100 a Praktická pomůcka „Nezávislost a objektivita“ poskytuje konkrétní návrhy pro řešení ohrožení objektivit y na každé z těchto úrovní.

Jednotliví interní auditoři

Vyvážené hodnocení

Standarty obsahují požadavek na systematický a organizovaný přístup interního auditu ke shromažďování, hodnocení a předávání informací o oblasti nebo procesu, který je předmětem auditu. Řada standardů 2300 nařizuje interním auditorům, aby prováděli zakázky způsobem, jehož výsledkem je vyvážené hodnocení všech souvisejících okolností, jak je popsáno v této zásadě.

Například, Standard 2310 – Identifikace informací, Standard 2320 – Analýza a hodnocení a Standard 2330 – Dokumentace informací popisují interním auditorům požadavky pro shromažďování, analýzu, hodnocení a dokumentování informací způsobem, který je dostatečný, spolehlivý, relevantní a účelný, způsobem, který bude podporovat výsledky a závěry zakázky. Související prováděcí směrnice obsahují detailní a konkrétní způsoby dosažení těchto cílů. Tyto informace by měly umožnit osobě dohlížející na zakázku, CAE, externím auditorovi, nebo podobným způsobem obeznamené osobě (tj. osobě, která má dostatečné informace a vhodné znalosti a kvalifikaci), aby dospěla ke stejným závěrům, k jakým došli interní auditoři. Pokud jsou ostatní osoby schopny prověřit pracovní dokumentaci zakázky a dojít ke stejným závěrům jako auditoři, kteří provedli tuto zakázku, pak tento fakt potvrzuje, že prověření všech souvisejících okolností bylo provedeno vyváženě a objektivně.

Z úspěšného zavedení několika dalších standardů obvykle vyplývá soulad s pravidly jednání Etického kodexu, která souvisí s objektivitou. Tyto standardy zahrnují Standard 1100 – Nezávislost a objektivita, Standard 1120 – Objektivita jednotlivce, Standard 1130 - Narušení nezávislosti nebo objektivity, a související prováděcí standardy. Prováděcí směrnice, které jsou součástí těchto standardů, a Doplňující směrnice a Stanoviska IIA poskytují podrobné popisy a příklady, které mohou napomoci interním auditorům správně se rozhodnout v případech možných narušení objektivity či rolí a činností vhodných pro udržení objektivity. Seznámit se s relevantními zdroji informací může interním auditorům napomoci lépe rozeznat, pochopit a překonat vlastní zaujatost a/nebo subjektivitu. Níže je uvedeno několik hlavních situací.

Nenechat se nadměrně ovlivňovat při tvorbě úsudku

Druhá část zásady objektivity znovu opakuje druhou větu definice objektivity IPPF; to je, že interní auditoři by neměli být nadměrně ovlivněni ostatními a neměli by podržovat svůj úsudek v auditních záležitostech jiným subjektům nebo jedincům. Pravidla jednání související s objektivitou upřesňují několik konkrétních činností, které musí interní auditoři provádět, aby podporovali udržení nezáujatého myšlenkového postoje a provádění zakázek bez kompromisů ohledně jejich kvality.

Pravidlo 2.1 říká, že interní auditoři se nezúčastní žádných činností nebo vztahů, které by mohly narušovat nebo by mohly být chápány jako narušení jejich nezáujatého úsudku, včetně činností nebo vztahů, které mohou být v konfliktu se zájmy organizace. Standard 1120 definuje „střet zájmů“ jako „situaci, v níž interní auditor, vystupující v roli důvěryhodné osoby, má protichůdný profesní či osobní zájem a kdy tento protichůdný zájem může znesnadnit nestranné plnění povinností auditora“. Mezi příklady patří nepřiměřené mimopracovní osobní vztahy se zaměstnanci, vedením, dodavateli a partnery dané organizace. Je nutné se vyhnout důvěrným vztahům a vztahům zahrnujícím finanční závislost, jako jsou investice, které by mohly představovat střet zájmů ať již skutečný nebo zdánlivý. Pokud se těmto vztahům vyhnout nelze, je nutné o těchto možných narušeních objektivity informovat.

Pravidlo 2.2 doplňuje, že interní auditoři nepřijmou nic, co by mohlo narušit nebo by mohlo být chápáno jako narušení jejich profesionálního úsudku. Mezi příklady patří přijímání darů, pohoštění, výlety a zvláštní výhody, které překračují stanovené limity nebo které nejsou zveřejněny a schváleny.

Střety zájmů a narušení

Střety zájmů se mohou vyskytnout dokonce i v případě, kdy nedojde k žádnému neetickému nebo nevhodnému činu, protože střety samy o sobě mohou vytvořit zdání nevhodnosti a mohou, dle Standardu 1120, podkopat důvěru vůči internímu auditorovi jako jednotlivci, útvaru interního auditu i celé profesi.

Standard 1130 dále rozvádí pojem narušení a opakuje, že narušení mohou existovat skutečná nebo zdánlivá, a doplňuje detaily týkající se stanovení vhodných subjektů, které musí být informovány o těchto narušeních. Například interní auditoři nesmí poskytovat ujistění o oblastech nebo procesech, za které odpovídali v předcházejících 12 měsících, protože se předpokládá, že tím byla narušena jejich objektivita (Standard 1130.A1). V takovém případě jsou ale přijatelné poradenské zakázky; nicméně, před přijetím takové zakázky interní auditoři musí informovat klienta této poradenské zakázky o možných narušeních objektivity.

Protože ne každá situace je konkrétně upravena *Standardy*, je důležité být obezřetný. Například interní auditor, který chce přijmout otevřenou pozici na rotaci do jiného oddělení, se může rozhodnout neúčastnit se ujišťovací zakázky v této oblasti, protože příznivý závěr ve zprávě by mohl vypadat jako nadhodnocený, díky snaze auditora získat tuto otevřenou pozici. V takovém případě by interní auditor měl minimálně informovat CAE o svém záměru a z něj plynoucím možném narušení objektivity a prodiskutovat všechny důsledky této situace.

Pravidlo jednání 2.3 vyžaduje, aby interní auditoři uvedli všechny „významné“ skutečnosti týkající se činností, které jsou předmětem auditu; to konkrétněji znamená, že pokud by tyto skutečnosti nebyly zveřejněny, mohlo by to vést ke zkreslení zprávy. Interní auditoři nesmí váhat sdělovat informace o všech známých faktech souvisejících s výsledky a závěry zakázky a to dokonce ani v případě, že tato fakta, výsledky nebo závěr by mohly být nepříjemné pro vedení a orgány společnosti.

Sdělení interního auditu by měla být jasná, faktická a objektivní. Měla by se vyhýbat jazyku, který by mohl bagatelizovat, skrývat nebo přehánět nálezy. Například pokud v okamžiku posledního hodnocení byly kontrolní a řídicí mechanismy v oblasti závazků označeny za neuspokojivé, tvrzení, že kontrolní a řídicí mechanismy jsou stejně účinné jako v okamžiku předchozího hodnocení (nebo že nedošlo k žádné změně v účinnosti kontrolních a řídicích mechanismů), by bylo neadekvátní. Místo toho by interní auditoři měli zmínit, zda od posledního hodnocení byla zavedena doporučení a zlepšení a zda tyto změny vedly ke změně stavu z neuspokojivého na uspokojivý.

Přístupy využívané pro prokázání souladu

Vedoucí interního auditu

Aby ukázal podporu pravidel souvisejících se zásadou objektivit, CAE může jako důkaz poskytnout související zásady a postupy interního auditu, požadavek na interní auditory, aby se účastnili schůzek nebo školení týkajících se objektivit a dokumentace zdůvodnění přiřazení zdrojů k plánu interního auditu, včetně zvážení možných narušení objektivit. Aby předcházel narušení zásady objektivit a pravidel jednání, CAE ve většině případů uchovává formuláře podepsané interními auditory a externími poskytovateli (outsourcing a cosourcing). Toto opatření dokumentuje prověření a zveřejnění všech možných střetů zájmu nebo narušení objektivit. Mezi dodatečné důkazy může patřit dokumentace prověření možných střetů zájmu souvisejících se zcela nebo částečně externě zajišťovanými činnostmi, za které nese CAE odpovědnost, a také podepsané smlouvy a záznamy o poskytnutých službách včetně zdůvodnění a důkazů podporujících výsledky, pozorování a závěry.

Jednotliví interní auditoři

Mezi důkazy, že interní auditoři postupují v souladu se zásadou objektivit a pravidly jednání a že jsou v souladu se zásadami souvisejícími s objektivitou, patří udržování evidence v podobě podepsaných formulářů popisujících střety zájmů nebo ostatní narušení objektivit. Pracovní dokumentace zakázky, která byla schválena CAE nebo jinou osobou provádějící dohled nad zakázkou, může prokazovat, že interní auditoři provedli vyvážené hodnocení. Zpětná vazba z průzkumů provedených po ukončení zakázky a prověření zakázky provedené osobou provádějící dohled mohou poskytovat další důkazy, že práce interních auditorů byla provedena objektivním způsobem. Hodnocení jako součást programu pro zabezpečení a zvyšování kvality interního auditu jsou také podporou toho, že při vyvození závěrů a výroků interního auditu bylo postupováno objektivně.

Uplatnitelnost a vymahatelnost etického kodexu

Interní auditoři si jsou vědomi, že Etický kodex se vztahuje jak na organizační útvary, tak na jednotlivce, kteří poskytují služby interního auditu. V případě členů IIA, držitelů nebo uchazečů o profesní certifikace IIA, porušení Etického kodexu budou vyhodnocena a následně bude postupováno dle Stanov a Administrativních směrnic IIA. Neuvedení určitého druhu jednání v Pravidlech jednání nevylučuje, aby takové jednání bylo považováno za nepřijatelné nebo diskreditační. Proto se člen, držitel certifikace nebo uchazeč o ni mohou stát subjektem disciplinární akce, která se vztahuje k jednání, které není explicitně definováno v Pravidlech jednání.

O Institutu

The Institute of Internal Auditors (The IIA) je nejvíce uznávanou autoritou, vzdělávací institucí a poskytovatelem standardů, doporučení a certifikací pro profesi interního auditu. Založen v roce 1941. The IIA dnes poskytuje servisní služby pro více než 190 000 členů ve více než 170 zemích a teritoriích. Globální centrála organizace sídlí v Lake Mary, Fla. Pro další informace navštivte www.globaliia.org.

O Prováděcích směrnících

Prováděcí směrnice, které jsou součástí Mezinárodního rámce profesní praxe IIA® (IPPF®), poskytují Doporučené pokyny (nepovinné) pro profesi interního auditu. Jsou navrženy s cílem napomáhat jak interním auditorům, tak útvarům interního auditu při zdokonalování svých schopností dosahovat souladu s *Mezinárodními standardy pro profesní praxi interního auditu*.

Prováděcí směrnice popisují přístupy a činnosti, které mohou být využity pro zavedení Závazných směrnic IIA., ale neposkytují podrobný popis programů, procesů, postupů nebo nástrojů.

Závazné směrnice poskytované IIA jsou dostupné na naší webové stránce www.globaliia.org/standards-guidance

Prováděcí směrnice přeložené do českého jazyka jsou dostupné na webu Českého institutu interních auditorů www.interniaudit.cz.

O Etickém kodexu IIA

Etický kodex IIA se skládá ze dvou významných částí:

- Čtyř základních zásad pro profesi a praxi interního auditu.
- Pravidel jednání stanovených pro každou ze základních zásad, která popisují normy chování očekávaného od interních auditorů.

Cílem Etického kodexu IIA je podpora etické kultury v profesi interního auditu.

Úplné znění Etického kodexu je k dispozici na <https://na.theiia.org/standards-guidance/mandatory-guidance/Pages/Code-of-Ethics.aspx>.

Omezení odpovědnosti

IIA publikuje tento dokument pro informační a vzdělávací účely. Tento pomocný materiál není určen pro nalezení rozhodujících odpovědí na konkrétní individuální situaci. IIA doporučuje ve všech případech specifických situací vyhledat radu nezávislého odborníka. IIA nepřijímá žádnou odpovědnost za situace, kdy je výhradně spoléháno na tyto směrnice.

Copyright

Copyright © 2019 by The Institute of Internal Auditors, 1035 Blvd, Suite 401, Lake Mary, Florida 32746, USA. Veškerá práva vyhrazena.

„Vlastníkem autorských práv, kterým je The Institute of Internal Auditors, 1035 Blvd, Suite 401, Lake Mary, Florida 32746, USA, bylo uděleno povolení k uveřejnění tohoto překladu, který ve všech významných ohledech reprezentuje původní text, s výjimkou případů schválených změn. Žádná část tohoto dokumentu nesmí být v jakékoliv formě kopírována, ukládána v jiném vyhledávacím systému nebo přenášena elektronickým, mechanickým, fotokopírovacím, nahrávacím či jiným způsobem, bez předchozího písemného souhlasu IIA, Inc.“

K získání povolení k reprodukci tohoto materiálu prosím kontaktujte guidance@theiia.org.

Copyright® 2019 Český institut interních auditorů. Do českého jazyka přeložil Český institut interních auditorů (ČIIA), Institut IIA. K získání povolení k reprodukci tohoto materiálu prosím kontaktujte ciiia@interniaudit.cz. ČIIA publikuje tento dokument pro informační a vzdělávací účely. Tento pomocný materiál není určen pro nalezení rozhodujících odpovědí na konkrétní individuální situaci. ČIIA doporučuje ve všech případech specifických situací vyhledat radu nezávislého odborníka. ČIIA nepřijímá žádnou odpovědnost za situace, kdy je výhradně spoléháno na tyto směrnice.